

РЕШЕНИЕ

№ 71

гр. Варна, 27.09.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА в публично заседание на петнадесети септември, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Милен П. Славов
Членове: Диана В. Джамбазова
Росица Сл. Станчева

при участието на секретаря Юлия П. Калчева
като разгледа докладваното от Милен П. Славов Въззивно гражданско дело
№ 20213000500341 по описа за 2021 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по подадена въззивна жалба и насрещна въззивна жалба, насочени против различни части на първоинстанционното решение № 260034/15.02.21г. по т.д. № 263/20г. по описа на ОС-Варна, както следва:

1. Въззивна жалба от ЗК „Лев Инс“ АД, гр. София, представлявано от адв. Ст. Р., против решението в частта му, с която дружеството е осъдено да заплати на ЕЛ. ЕНЧ. Н. от гр. Варна сумата от 45 000 лева, представляваща общия претендиран размер на дължимото обезщетение за обезвреда на претърпени от ищцата неимуществени вреди от смъртта на нейната сестра Н.Е.А., починала вследствие на ПТП, настъпило на 20.10.2015г. на автомагистрала 61 в Германия, км. 230, по вина на водача на товарен автомобил - седлови влекач модел DAF XF 460 FT, с ДК № СА7544ХТ, С.Б.А., обхванат от действието на валидна към момента на настъпване на застрахователното събитие застраховка „Гражданска отговорност“ по застрахователна полица №22114002628533, издадена от “Лев Инс“ АД, със срок на действие от 24.10.2014г. до 23.10.2015г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 14.11.2016г. до окончателното изплащане на задължението, на основание чл.226 от КЗ (отм.) и чл.86 от ЗЗД, както и дружеството е осъдено да заплати разноски за първата инстанция. Счита се, че решението е неправилно, необосновано и незаконосъобразно, постановено при нарушение на материалния и процесуалния закон,

поради което се претендира неговата отмяна и отхвърляне на исковете. Сочи се, че по делото не е доказано наличието на трайна и дълбока емоционална връзка между ищцата и загиналата ѝ сестра /съгласно разясненията по приложението на закона, дадени с ТР № 1/21.06.18г. по т.д. № 1/16г. на ОСНГТК на ВКС/, както и естеството и характера на претърпените неимуществени вреди от ищцата, изразяващи се в болки и страдания. Поддържа се, че от доказателствата по делото не може да се достигне до извода, че между двете сестри е имало изключително близка връзка, надхвърляща представите за обичайните взаимоотношения между такива родственици. освен това и не е било доказано наличието на сериозни по продължителност и интензитет морални болки и страдания, претърпени от ищцата в резултат на настъпилата смърт на нейната сестра. Оспорва се достоверността на показанията на разпитаните близки родственици на ищцата. Счита се още, че по делото е доказано и съпричиняване на вредите от страна на пострадалата, която е пътувала без поставен предпазен обезопасителен колан, което е нарушение на съответните специални правила на ЗДВП, с което е допринесла в значителна степен за повечето от получените травми. Отправено е алтернативно искане за намаляване на присъденото обезщетение. Претендират се и разноски по делото.

В предвидения срок е депозиран отговор на въззивната жалба от насрещната страна ЕЛ. ЕНЧ. Н. от гр. Варна чрез адв. Зв. К. от АК-София, с който същата е оспорена като неоснователна. Счита се, че по делото е доказано наличието на трайна и дълбока емоционална връзка между ищцата и починалата ѝ сестра, което е една от предпоставките по смисъла на цитираното от въззивника ТР на ОСНГТК на ВКС за присъждане на обезщетение. Свидетелските показания на близките родственици в тази връзка следва да бъдат кредитирани, тъй като те единствено имат преките и непосредствени впечатления за преживяванията на ищцата. Освен това е налице и неоспореното от ответника заключение на съдебно-психиатричната експертиза. Налице са и писмени доказателства чрез представените разпечатки на телефонни чатове, снимки и кореспонденция чрез социалните мрежи. Сочи се и на представените медицински документи, установяващи, че вследствие на трагичната вест ищцата е била заплашена от спонтанен аборт, което наложило болнично лечение. Сочи се, че възражението на ответника за съпричиняване на вредите от пострадалата чрез непоставянето на обезопасителен колан, не е било доказано пълно и главно, а доказателствената тежест за това е на ответната страна. Претендира се потвърждаване на решението в обжалваната му част, ведно с присъждане на разноски, както и адвокатско възнаграждение съгласно чл. 38, ал. 1, т. 3 от ЗАдв.

2. Насрещна въззивна жалба от ЕЛ. ЕНЧ. Н. от гр. Варна чрез адв. Зв. К. от АК-София, против решението в частта му, с която е отхвърлен предявеният от ищцата иск за разликата над присъдената сума от 45 000 лв. до пълния предявен размер от 50 000 лв. като обезщетение за претърпените от нея неимуществени вреди. Счита се, че решението в тази му част е неправилно, тъй като изтъкнатите от съда аргументи за подобряване състоянието на ищцата не се споделят. Коментира се заключението на съдебно-психиатричната експертиза, което е установило, че и 5 години след инцидента при ищцата са налице симптоми за

ситуативна емоционална лабилност, свръхценни идеи за вина, тревожно очакване за бъдещи неприятни събития, хронично безсъние и нервна хиперфагия. Това е обусловило извода за наличието на удължена реакция, каквато се развива, когато се касае до загубата на много значим човек в живота, с който са били много близки, както е в случая. Коментирани са и свидетелските показания в тази насока, както и разпечатките от телефонни чатове. Акцентираща се и на нормативно установения лимит на отговорността на застрахователя по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, която към момента на сключване на застрахователния договор е била 10 000 000 лв., а изплатените в случая от застрахователя обезщетения са по 65 000 лв. на двамата родители и присъдена сума на ищцата от 45 000 лв., което е доста под въведеното ограничение от 2 000 000 лв. за едно пострадало лице. Претендираща се отмяна на решението в обжалваната му част и уважаване на иска в пълния му предявен размер, ведно със законната лихва. Претендираща се също присъждане и на разносните за първата и настоящата инстанция, както и адвокатско възнаграждение на процесуалния представител на осн. чл. 38, ал. 1, т. 3 от ЗАдв.

Отговор на насрещната въззивна жалба не е депозиран от ЗК „Лев Инс“ АД, гр. София.

Първоинстанционното решение не е обжалвано и поради това е влязло в сила в частта му, с която е отхвърлен иска за присъждане на законна лихва върху присъденото обезщетение за периода от 20.10.15г. до 13.11.16г., като погасен по давност.

За да се произнесе съдът прие за установено следното от фактическа и правна страна:

Първоинстанционното производство е образувано въз основа на подадената на 14.11.19г. искова молба пред СГС от ЕЛ. ЕНЧ. Н. от гр. Варна против ЗК „Лев Инс“ АД, гр. София за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 50 000 лв., изразяващи се в преживени болки и страдания, вследствие на смъртта на сестра ѝ Н.Е.А., починала на 20.10.15г. при ПТП, причинено от С.Б.А. при управление на товарен автомобил - седлови влекач модел DAF XF 460 FT, с ДК № СА7544ХТ, настъпило в Германия по федерална автомагистрала 61, км. 230. В исковата молба е възпроизведен механизма на настъпване на процесното ПТП въз основа на преведени от немски език документи, представляващи част от водената в Германия прокурорска преписка срещу С.А. за причиняване на смърт по непредпазливост, а именно: на 20.10.15г. около 7:30 ч. на посочената автомагистрала е аварирал товарен камион в дясна пътна лента, което е причинило задръстване и формирало дълга колона от чакащи автомобили. Товарният автомобил, управляван от С.А. (съпруг на Н.А.) се движел бързо и без да намали скоростта си се е врязал в полуремаркетото на намиращия се пред него друг седлови влекач, който е бил почти спрял и с включени аварийни светлини, които са се виждали отдалече. Н.Е.А. е пътувала в товарния автомобил на съпруга си като пътник, седяща на дясната седалка до шофьора. Вследствие на удара е била притисната и е открита мъртва от разпитаните по-

късно свидетели. Поради това се поддържа, че вината за настъпване на произшествието е на съпруга на пострадалата, който е управлявал описания товарен автомобил. За последния е била сключена застраховка „Гражданска отговорност“ по застрахователна полица № 22114002628533, издадена от “Лев Инс“АД, със срок на действие от 24.10.2014г. до 23.10.2015г. Родителите на пострадалата Н.А. са подали заявления до застрахователя за изплащане на обезщетения за претърпените от смъртта на дъщеря им вреди. Сключени били споразумения и на родителите били изплатени застрахователни обезщетения от по 65 000 лв. на всеки, с което се счита, че ответното дружество е признало наличието на застрахователно събитие, което включва и признанието за виновното и противоправно поведение на водача А., причинило смъртта на Н.А.. Сочи се, че ищцата е по-малка със 7 години от пострадалата си сестра. До началото на студентските ѝ години, когато Е. отишла да учи в гр. Варна, двете сестри и родителите им живеели в едно домакинство, а като малки споделяли една стая. Н. е обичала и се е грижела за по-малката си сестра, приемайки я като свое дете. Като девойки двете имали общи приятели и компания, излизали заедно да се забавляват и споделяли своите емоции. Когато Н. се омъжила и станала майка, Е. се грижела за племенницата си С.. Когато Е. се преместила да живее и учи в гр. Варна връзките между двете сестри не отслабнали, тъй като Е. често се обаждала на Н. по телефона, а от своя страна всяко лято Н. със семейството си гостувало на ищцата в морския град. За сключването на гражданския си брак Е. е избрала същата дата като тази на сватбата на сестра си Н. – 19 юни. При наличието на мобилни комуникации и социални мрежи двете сестри имали непрекъсната ежедневна връзка и си споделяли абсолютно всичко, вкл. и снимки от ехографските прегледи на Е., която към 20.10.2015г. е била бременна в края на петия месец. Когато в този ден ищцата не успяла да се свърже със сестра си Н., тя предусетила, че нещо лошо се е случило. На 21.10.15г. е била приета в болница с опасност от преждевременен аборт и за задържане на плода. Тогава е била съобщена и новината за трагичния инцидент като преди това на Е. е било обявено по щадящи съображения, че сестра ѝ е все още жива, но в медикаментозна кома. След полагане на необходимите грижи Е. е била изписана от болницата със запазена бременност. На 01.03.16г. се родило детето ѝ, което родителите кръстили Н., използвайки първата буква от името на нейната леля и в нейна памет, тъй като тя е желала да бъде кръстница на племенницата си. Поради всичко изложено се поддържа, че емоционалната връзка между ищцата и нейната сестра е била трайна и дълбока, а преживените от нея болки и страдания след смъртта ѝ са интензивни и продължителни, поради което е справедливо да бъдат обезщетени. Сочи се, че Е. продължава да изпитва болка и неутешима скръб от загубата на своята сестра, поради което претендира присъждането на обезщетение за тези неимуществени вреди в размер на 50 000 лв., ведно със законната лихва от датата на деликта 20.10.15г. до окончателното ѝ изплащане.

В депозирания от ответното застрахователно дружество отговор на исковата молба, предявената претенция е оспорена като неоснователна поради липсата на особена близка житейска и емоционална връзка между ищцата и пострадалата ѝ сестра, както и поради

липсата на настъпили, вследствие на смъртта сериозни по интензитет и продължителност болки и страдания. Счита се, че от описаното в исковата молба не може да се приеме наличието на връзка, която да е надхвърляла представите за обичайните взаимоотношения между сестри, т.е. липсва изключителност, каквото изисква съдебната практика, за да се присъди обезщетение. Освен това е релевирано и възражение за съпричиняване на вредите от пострадалата, за която се твърди, че е била без поставен обезопасителен колан, което е довело в значителна степен за настъпването на вредоносния резултат. Предявеният размер на обезщетението е оспорен като прекомерно завишен. Релевирано е и възражение за изтекла погасителна давност за законната лихва за периода от 20.10.15г. до 18.02.17г. на осн. чл. 111, б. „в“ от ЗЗД.

С протоколно определение от 27.11.20г. съдът е приел за безспорни и ненуждаещи се от доказване следните факти: настъпването на застрахователно събитие по време на действието на застрахователно покритие по процесната застрахователна полица; настъпилата в причинна връзка със същото смърт на пострадалата, както и родствената й връзка с ищцата. За доказването на тези факти са приобщени към доказателствения материал по делото и преведените от немски език документи във връзка с настъпилото ПТП на 20.10.15г., представляващи част от досъдебно производство срещу С.А. поради причиняване на смърт по непредпазливост – преписка № 2030 Js65180/15 на Главна прокуратура Кобленц /л. 6-34/; копие на дубликат на застрахователна полица № 22114002628533, издадена от ответното дружество по застраховка „Гражданска отговорност“ за влекач с рег. № CA7544XT, действаща за периода от 24.10.14г. до 23.10.15г. /л. 35/; препис-извлечение от акта за смърт на Н.Е.А., настъпила на 20.10.15г. в Германия /л. 37/ и удостоверение за родствени връзки на Н.Е.А. /л. 38-39/.

Видно от представените от ищцата заверени копия на споразумения от 16.12.16г., сключени между ответното дружество и родителите на загиналата Н.Е.А. – Г.Й.Е. и Е.Н.Е. и двамата от с. Щръклево, обл. Русе, че застрахователят се е задължил да им заплати въз основа на настъпилото застрахователно събитие /обстоятелствата и причините, за което е прието, че са констатирани в Протокол от Главна прокуратура Кобленц – Рейнланд Пфалц/ по цитираната по-горе застрахователна полица обезщетения за имуществени и неимуществени вреди, в размери от по 65 000 лв. за всеки, на осн. чл. 226 от КЗ /л. 45-48/.

От заключението на комплексната съдебно-автотехническа и медицинска експертиза, изготвена изцяло въз основа на данните, отразени в представения по делото Протокол от Главна прокуратура Кобленц – Рейнланд Пфалц, се установява, че управляваният от С.А. седлови влекач, в който е пътувала като пътник, седяща на дясната седалка негова съпруга Н.А., се е движил с относително висока скорост и без да намали /или е реагирал в последния момент/, се удря в задната част на полуремаркетото на движещия се пред него и почти спрял /поради задръстване по пътя/, но с включени аварийни светлини друг влекач. Вследствие на силния удар композицията на ударения влекач се удря в намиращата се пред него товарна композиция от влекач с ремарке. За силата на удара говорят пораженията по товарните

композиции – тази, управлявана от А., и блъснатата от него, както и нараняването на водача на блъснатата композиция. Налице са и описани големи деформации по кабината на влекача на А., както и факта, че той и съпругата му са останали притиснати от деформираната кабина и са били извадени след намеса на пожарната служба чрез използване на специални средства. Вследствие на деформираната кабина водачът е бил с тежки наранявания, а съпругата му е починала на място. Експертизата не може да отговори на въпроса въз основа на писменото доказателство дали А. е предприел някакви действия по спирането на композицията си. Посочено е още, че по делото няма данни, от които да се направи извод дали по време на произшествието Н.А. е била с или без поставен предпазен колан. Конкретният механизъм на произшествието, предизвикал силна деформация на кабината на камиона, при което А.а е била силно притисната, категорично изключва възможността поставен обезопасителен колан да намали степента на притискане на тялото и да осуети настъпването на смъртен изход.

Видно от представената на л. 39 епикриза, издадена от СБАГАЛ „Проф. д-р Стаматов Варна“ ЕАД, че Е.Н. е постъпила в болничното заведение на 21.10.15г. в 18:35 ч. със силни болки ниско в корема и кръста. Силни маточни контракции и генитално кървене. След проведени изследвания и медикаментозно лечение болките и кървенето отзвучали, а бременността е била запазена. Ищцата е била изписана от болницата на 25.10.15г.

От показанията на разпитания като свидетел съпруг на ищцата Н. Н., които съдът преценява с оглед нормата на чл. 172 от ГПК се установява, че след безуспешните опити той и Е. да се свържат с Н. и С. на 20.10.15г., той се е свързал с колега на А., който му е съобщил за инцидента, както и че Н. е починала при катастрофата. Преди да съобщи трагичната вест на съпругата си, свидетелят е бил посъветван от лекар да осигури постъпването на Е. в болнична среда и тогава да я уведоми за инцидента. След като Е. се върнала у дома свидетелят ѝ съобщил за катастрофата, но казал, че и двамата са в кома, защото не се осмелил да съобщи за смъртта на Н. - страхувал се за съпругата си и за детето, което очакват. Около 30 минути след съобщението Е. е започнала да изпитва силни болки в корема, което принудило свидетелят да се обади на Спешна помощ. Поставено ѝ било успокоително и двамата били посъветвани да отидат в АГ на Окръжна болница. Едва на следващия ден и след предварителна медикаментозна подготовка чрез успокояващи средства и изолиране в отделна стая, свидетелят е съобщил на Е. за смъртта на сестра ѝ. Н. Н. сочи, че Н. и Е. са отгледани от двамата си родители, които са все още живи. Свидателят сочи, че Е. е започнала да учи в гр. Варна през 2000г. Той познава родителите и сестрата на своята съпруга от 2004г. и веднага е разбрал, че отношенията между двете сестри са изключително близки /сравнявайки ги с отношенията си със своята сестра/ - всеки ден се чували поне 4-5 пъти и всяка една от тях е знаела всичко във всеки един момент за другата. Семейните празници са били отбелязвани от двете семейства заедно, които са пътували и си гостували. Н. и съпругът ѝ живеели в същата къща на родителите на двете сестри – в бащината им къща в с. Щръклево, обл. Русе. През лятото семейството на Н. е гостувало в гр. Варна в квартирата на Н. и Е. и са прекарвали много време заедно. Свидателят сочи, че след

смъртта на Н. съпругата му е преживявала и продължава да преживява много тежко, изпитвайки силна тъга и отказва да приеме трагичния факт. Често през нощта свидетелят вижда как Е. гледа снимки на сестра си на телефона, плаче и чете какво са си писали. Чести са разговорите помежду им за Н.. Сочи, че Е. освен във връзка с грижите за двете им деца, понякога /не често/ се събужда и без причина. Свидателят излага, че детето им Н. е кръстено на самия него, но след като станало така съпрузите се разбрали да е и на буквата на Н., тъй като тя е искала да е кръстница. И понастоящем в дома на съпрузите има снимка на Н. и често поставят и чаша за нея, когато двамата си пият кафето. Семейството на ищцата продължава при всяко посещение в бащиния ѝ дом да посещава гроба на Н. и да отбелязват дните за помен. Е. не е ползвала специализирана медицинска помощ, а само съветите на тяхна позната психолог, които не са ѝ помогнали и поради това е спряла разговорите. Ищцата не е приемала лекарства за преодоляване на емоционалното си състояние, в което се намира.

Разпитана като свидетел е и майката на ищцата – Г.Е., показанията на която съдът също преценява с оглед нормата на чл. 172 от ГПК. Същата излага, че предвид разликата във възрастта на двете ѝ деца, при раждането на Е., Н. още тогава се е почувствала, че има отговорност към нея и я е разхождала с количката. В по-късен етап, когато и двете са били ученички, Н. е водила и посрещала след училище своята сестра, учела е заедно с нея и изключително много ѝ помагала. Понеже излизала с така си, приятелките на Н. са и приятелки на Е.. Когато двете пораснали и отишли да учат в гр. Русе, Н. продължила да се грижи за сестра си – изчаквала сестра си след училище, за да я прибере в дома им в с. Щръклево. Двете сестри са имали изключително силна връзка – голямата се чувствала отговорна за малката, а малката е била силно привързана към нея. Когато Е. е дошла да учи в гр. Варна, Н. е обмисляла и тя да се премести в този град със семейството си, за да са близо двете сестри. На ден двете се чували най-малко по два пъти и всяка е знаела всичко за другата. Е. е избрала същата дата за своята сватба като тази на Н. – 19.06., а освен това преди да се роди детето на Е. двете с Н. са обсъждали последната да бъде кръстница на детето. Поради това и буквата „Н“ е от името на Н.ай и на Н.. За трагичната вест свидетелката няма сили да опише реакцията на Е., казвайки само, че е било много тежко.

От заключението на съдебно-психиатричната експертиза, изслушано пред първоинстанционния съд се установява, че преждевременната и внезапна смърт на сестра ѝ, вследствие на настъпилото на 20.10.15г. ПТП, е причинила на ищцата значима психотравма и ответна Остра стресова реакция с последваща протрахирана Реакция на скръб с умерено тежък – депресивен епизод като проява на Реакция на тежък стрес и разстройство в адаптацията. В резултат на внезапния първоначален шок при узнаването за смъртта, ищцата е реагирала психосоматично, което е било заплахата за развитие на спонтанен аборт и прекъсване на бременността ѝ. Извън компетентността на вещото лице обаче е да определи каква е била вероятността да бъде загубен плода. Към настоящия момент при ищцата са установени симптоми като ситуативна емоционална лабилност и понижено настроение,

натрапливо преработване на отношенията със сестра ѝ, свръхценни идеи за вина, тревожно очакване за бъдещи неприятни събития, хронично безсъние от смесен тип и нервна хиперфагия. Тези симптоми отговарят на Смесено тревожно-депресивно разстройство. Необходимо е провеждане на комплексна терапия (медикаментозна и психотерапия), за да е налице пълно възстановяване и прогнозите за това са добри.

В с.з. вещото лице допълва, че обичайните срокове за преодоляване на разстройството в адаптацията като реакция на скръб са около 8 месеца до 1 година, а в случая са значително надхвърлени и реакцията е удължена. Поради това и е прието наличието на смесено тревожно-депресивно разстройство, което е също реакция на скръбта. Обичайно това се развива, когато загубата е на много значим човек в живота, с когото са били изключително близки, както е в случая. Вещото лице определя връзката между двете сестри като симбиотична, т.е. те са били силно зависими една от друга и това именно е оказало влияние и при преодоляването на скръбта от загубата. Това заключение експерта поддържа, дори и да бъдат игнорирани данните, изнесени в неприяетите като годни доказателства по делото писмени декларации на близките на ищцата. Настоящото състояние на ищцата според вещото лице се дължи и поради липсата на предприето адекватно, вкл. и медикаментозно лечение.

С оглед релевираните от ищцата твърдения и отправеното до съда искане за осъждане на застрахователя на делинквента да заплати обезщетение за претърпените от същата неимуществени вреди от смъртта на нейната сестра, настъпила на 20.10.15г., вследствие на ПТП и въз основа на договор за застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, сключен при действието на КЗ /отм./, то правната квалификация на иска е **по чл. 226, ал. 1 от КЗ /отм./**. Това е така, защото договорът за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е сключен при действието на отменения КЗ и няма данни страните да са уговорили друго след влизането в сила на новия КЗ – по арг. от § 22 ПЗР на КЗ, в сила от 01.01.2016г.

Пред настоящата инстанция не е налице спор между страните относно механизма на настъпването на ПТП, при което е загинала сестрата на ищцата на 20.10.15г.в Германия; относно виновното и противоправно поведение на водача на товарния автомобил, предизвикало произшествието; относно наличието на действителен договор по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите за товарния автомобил, с който е причинено ПТП и към посочената дата, което ангажира отговорността на ответното дружество за изплащане на застрахователно обезщетение.

Спорните въпроси са относно наличието на предпоставките за присъждането на обезщетение за неимуществени вреди на сестрата на пострадалата Н.Е.А., относно дължимия размер на обезщетението и относно наличието на съпричиняване на вредите от пострадалата.

Относно обвързаността с указанията, дадени с ТР №1/2016г. на ОСГТНК на ВКС,

настоящият съд намира следното:

С решение № 170 от 17.09.2018 г., по гр. д. № 2382/2017 г. на IV г. о. на ВКС, е прието, че когато се касае до първоначално приети тълкувателни ППВС и Тълкувателни решения, те имат обратно действие. Това означава, че даденото с тях тълкуване важи от момента, в който правната норма е влязла в сила, т. е. счита се, че тя още тогава е имала съдържанието, което впоследствие е било посочено в съответния тълкувателен акт. Когато след издаването на такъв тълкувателен акт е настъпила промяна било в самата тълкувана норма или свързани с нея други правни норми, било в общественно-икономическите условия, които правят даденото вече тълкуване на същата неприложимо или несъответно на действителния смисъл на закона, то постановеният нов тълкувателен акт, с който даденото вече тълкуване се изоставя, за да бъде възприето ново, няма обратното действие, присъщо на първоначалните. В сочената хипотеза тълкувателният акт се състои от две части. С първата от тях се дава новото тълкуване на конкретната правна норма, а с втората се обявява за загубил сила предшестващия тълкувателен акт от момента на постановяване на новото тълкувателно решение. Следователно от този момент престава да се прилага и предходният тълкувателен акт. Затова и установеното с новото Тълкувателно решение тълкуване на правната норма ще може да бъде прилагано от съответните органи, за които то е задължително, по случаите, които са от тяхната компетентност, когато въпросът е отнесен до разрешаване от тях, след приемане на новото ТР или по такива, които са били заварени към този момент, но с действие занапред. Или, ако преди постановяване на новото ТР са се осъществили факти, от значение за съществуващото между страните правоотношение, които са породили правните си последици, тези последици трябва да бъдат преценявани с оглед на тълкувателното ППВС и на ТР, което е било действащо към момента на настъпване на последиците. Аргумент за тази теза е и разяснението относно действието на приеманите от ВКС тълкувателни решения, дадено с т. 1 от ТР № 7/31.07.2017 г. по т.д. № 7/2014 г. на ОСГТК на ВКС, според която последващо тълкувателно решение, с което е дадено задължително тълкуване на приложим по делото закон в смисъл, различен от възприетия в решението, не е основание за отмяна на влязло в сила решение. Съобразно това разрешение /изразено изрично и в Определение № 117 от 24.02.2021 г. на ВКС по т. д. № 298/2020 г., I т. о., ТК/ следва, че ако правният спор е бил висящ към момента на приемане и оповестяване на тълкувателното решение, както и ако сезирането на съда със спора следва по време приемането и оповестяването на решението, даденото от ВКС тълкуване на закона следва да бъде съобразено от съда при постановяване на съдебното решение по съществото на спора.

При това положение, доколкото настоящото съдебно производство е образувано по иск, предявен след приемането на ТР № 1/21.06.2018 г. по т. д. № 1/2016 г. на ОСНГТК на ВКС, то съдът е длъжен да съобрази задължителните разяснения на ТР относно кръга на лицата, имащи право на обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на техен близък /при пълна идентичност на нормите на чл. 265, ал. 2 от КЗ /отм./ и чл. 478, ал. 2 от КЗ/.

Съобразно указанията по приложението на закона, дадени с ТР №1/2016г. на

ОСГТНК на ВКС, материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в ППВС № 4/25.05.1961г. и ППВС № 5/24.11.1969г., и по изключение всяко друго лице, което е създадо постоянна, трайна и дълбока емоционална връзка с починалия, заради съдържанието на която търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, сравними по интензитет и продължителност с болките и страданията на най-близките, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. ВКС е посочил, че изключението е само за случаите, когато житейски обстоятелства и ситуации са станали причина между починалия и лицето да се породи особена близост, оправдаваща получаването на обезщетение за действително претърпени неимуществени вреди. В цитираното ТР е отбелязано, че традиционните за българското общество семейни отношения, братята и сестрите, съответно бабите/дядовците и внуците, са част от най-близкия родствен и семеен кръг и поради това и връзките помежду им се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. Когато обаче поради конкретните житейски обстоятелства, привързаността е станала толкова силна, че смъртта на единия от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родствена връзка, справедливо е да се признае право на обезщетение за неимуществени вреди и на преживелия родственик.

От събраните пред първоинстанционния съд писмени и гласни доказателства се установи, че ищцата е родена на 14.03.1982г., а нейната сестра Н. – на 02.10.1975г. и разликата във възрастта на двете е била около 6 години и 5 месеца. Двете сестри са израснали в пълноценно семейство, отгледани в общ дом от двамата си родители в с. Щръклево, обл. Русе, като вероятно средното образование са получили в гр. Русе /имайки предвид изнесеното от майка им в показанията пред съда, че когато двете сестри са учили в гр. Русе и са били в различни смени, каката винаги е изчаквала по-малката, за да се върнат вечерта заедно в дома им/. Н.А. е сключила граждански брак на 19.06.1999г., а на 05.08.1999г. се родила дъщеря й С. С.А. Въпреки, че имали апартамент в гр. Русе, семейството на Н. останало да живее в бащината й къща в с. Щръклево заедно с родителите си /св. Н./. Е. е споделила радостта от появата на своята племенница и е помагала на своята сестра. Скоро обаче - от 2000г. ищцата е заживяла в гр. Варна, където е продължила своето образование във висше учебно заведение. Двете сестри продължили да общуват често по телефона. Ищцата е създавала свое семейство и заедно със семейството на Н. са отбелязвали всички семейни и традиционни празници като взаимно са си гостували, а семейството на Н. е отсядало в квартирата на ищцата в гр. Варна на почивка през лятото. При наличието на леснодостъпни мобилни комуникации двете сестри ежедневно общували, за да споделят всичките си радости или затруднения. Интензитетът на тези комуникации според съпруга на Е. бил значителен по обем, сравнявайки го с взаимоотношенията му с неговата сестра. По-малката сестра е изпитвала нуждата от емоционална подкрепа от своята по-голяма сестра, а последната е била много привързана и имала покровителствено отношение към по-малката – затова Е. е избрала и идентична като на сестра си дата за сключване на своя граждански

брак, както и Н. е изявила желание да бъде кръстница на очакваното от ищцата дете.

Трагичната вест за настъпилия инцидент в най-голяма степен е провокирал психосоматична реакция на ищцата, което е създало предпоставки за спонтанен аборт и прекъсване на бременността ѝ. В резултат на навременната и адекватна медицинска помощ плодът и нормалната бременност на ищцата са били запазени и на 01.03.16г. се е родило първото ѝ дете, което тя е кръстила на своя съпруг, но даденото собствено име носи и първата буква на сестра ѝ. Чрез показанията на свидетелите (които съдът кредитира, тъй като същите са безпротиворечиви, взаимнодопълващи се и са резултат на непосредствените им впечатления, а освен това същите кореспондират и със заключението на вещото лице-психиатър), се установи, че преждевременната и внезапна смърт на сестрата на ищцата ѝ е причинила много силна скръб, която продължава и понастоящем. Ищцата страда и не може да приеме загубата, изпитва чувство на вина и безпокойство за бъдещи неприятни събития. Според вещото лице е била налице значима психотравма (тежък стрес и разстройство в адаптацията), която обаче е продължила над обичайния период за преодоляване на това разстройство като реакция на скръбта. Поради това е посочено, че при ищцата е налице смесено тревожно-депресивно разстройство, но същата до момента не е ползвала специализирана медицинска помощ чрез прием на предписани медикаменти и/или психотерапия.

С решение № 92/17.11.2020 г. по т. д. № 1275/2019 г. на ВКС, ТК, II т. о. и въз основа на цитираното ТР №1/2016г. на ОСГТНК на ВКС е разяснено и акцентирано, че обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техни близки на лица, извън кръга на лицата, очертан в двете ППВС, се присъжда само по изключение. Предпоставките, за да се приложи това изключение, са: 1 Създадена особено близка връзка между починалия и претендиращия обезщетението и 2 Действително претърпени неимуществени вреди, които надхвърлят по интензитет и времетраене вредите, нормално присъщи за съответната връзка. Особено близка, трайна и дълбока емоционална връзка е налице, когато поради конкретни житейски обстоятелства привързаността между починалия и претендиращия обезщетението е станала изключително силна, т. е. такава, каквато се предполага, че е привързаността между починалия и най-близките му, активно легитимирани да претендират обезщетение за неимуществени вреди съгласно Постановление № 4 от 25.05.1961 г. и Постановление № 5 от 24.11.1969 г. на Пленума на Върховния съд.

Посочените предпоставки следва да са осъществени за всички лица, претендиращи обезщетение за неимуществени вреди, извън кръга на лицата в двете постановления, в т. ч. и за роднините – братята и сестрите, бабите/дядовците и внуците. При преценката за наличието им в тази хипотеза обаче следва да се отчете обстоятелството, че традиционно за българския бит отношенията между посочените роднини се характеризират с взаимна обич, морална подкрепа, духовна и емоционална близост. Поради това, за да се приеме, че между изброените роднини е налице особено близка връзка, необходимо е, освен формалното родство с произтичащата от него близост между лицата, да са се проявили конкретни

житейски обстоятелства, обусловили създаването на близост, по-голяма от нормалната за съответната родствена връзка. Такова обстоятелство например, относимо към връзката между бабите/дядовците и внуците, представлява отглеждането на внуците от бабата/дядото поради различни причини (заболяване или смърт на родителя/родителите; работа в чужбина, дезинтересиране на родителя/родителите и др.), а за връзката между братята и сестрите – израстването им сами като деца поради продължително отсъствие на родителите за работа в чужбина (решение № 372 от 14.01.2019 г. по т. д. № 1199/2015 г. на ВКС, II т. о.).

Приетото от ВКС в цитираното решение № 92/17.11.2020 г. по т. д. № 1275/2019г., ТК, II т. о. се споделя и в следващите актове на състави от ВКС – Определение № 665 от 2.12.2020 г. на ВКС по т. д. № 80/2020 г., II т. о., ТК Определение № 684 от 9.12.2020 г. на ВКС по т. д. № 937/2020 г., II т. о., ТК, , Определение № 11 от 11.01.2021 г. на ВКС по т. д. № 1033/2020 г., II т. о., ТК Определение № 20 от 20.01.2021 г. на ВКС по т. д. № 788/2020 г., II т. о., ТК.

С оглед на установеното по-горе от фактическа страна следва да се приеме, че ищцата е претърпяла неимуществени вреди от причинената смърт на нейната сестра с оглед изградените и съществувалите между тях силни емоционални връзки, изпълнени с взаимна обич, грижа и съпричастност във всяко едно отношение. Тази близост се е запазила и след създаването от всяка една от сестрите на собствено семейство и прояви на тази близост са били ежедневните комуникации, както и семейните събирания по официални и неофициални поводи.

Така очертаните по съдържание и характер отношения обаче са типичните и обичайни за родствените отношения между две сестри и в случая не са били налице специфични житейски ситуации, които да са преформулирали тези традиционни отношения, за да се приеме, че същите са се превърнали в изключителни. Традиционни за българското семейство са взаимната подкрепа и обич, особено подчертани между две сестри с такава разлика във възрастта, при която по-голямата приема ролята на своеобразен покровител и наставник, а по-малката – на покровителствана и черпеща пример от своята по-голяма сестра в различните житейски ситуации. Същите нормално са изпълнени с положителни емоционални усещания, стремеж към взаимност в грижите – морални, а при необходимост и материални. Такива са били отношенията между Н. и Е. в настоящия случай. Не са налице доказателства по делото установените конкретни житейски обстоятелства да са довели до отношения, надхвърлящи традиционните за този вид родствени връзки, при което действително преживените от ищцата морални болки и страдания да надхвърлят по интензитет и времетраене нормално присъщите за тази родствена връзка, за да се приеме съобразно указанията, дадени с цитираното ТР на ОСНГТК на ВКС, че следва да □ се признае право на обезщетение за неимуществени вреди. Вярно е, че с оглед личностовите особености на ищцата и с оглед непредприемането на своевременни и адекватни мерки за преодоляване на силния стрес от скръбта и последвалото разстройство в адаптацията, реакцията е продължила извън обичайния период. Липсва обаче основание да се приеме

наличието на конкретни житейски обстоятелства, които да са провокирали привързаността между починалата и претендиращата обезщетението да е станала изключително силна, т. е. такава, каквато се предполага, че е привързаността между починалата и най-близките ѝ, които са активно легитимирани да претендират обезщетение за неимуществени вреди съгласно Постановление № 4 от 25.05.1961 г. и Постановление № 5 от 24.11.1969 г. на Пленума на Върховния съд – в случая нейните родители и дъщеря.

Само по тези съображения обжалваното решение в осъдителните му части следва да се отмени и предявения от ищцата иск в уважения му размер следва да се отхвърли, без да е необходимо да се обсъждат възраженията на въззивното дружество, свързани със съпричиняване на вредите от пострадалата.

Въз основа на отправените от застрахователното дружество искания за присъждане на разноси пред първата инстанция с молба от 21.01.21г. и с въззивната жалба, в негова полза следва да се присъдят - съответно на осн. чл. 78, ал. 3 от ГПК направените пред първата инстанция разноси, представляващи разликата над присъдената сума от 60 лв. до дължимата сума от 600 лв. /още 540 лв./ – заплатено възнаграждение за вещи лица, а на осн. чл. 78, ал. 1 от ГПК сумата от 900 лв., представляващи заплатена ДТ за въззивната инстанция и сумата от 100 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение, определено по реда на чл. 78, ал. 8 от ГПК вр. чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащане на правната помощ (като в случая съдът намира, че не следва да се прилага нормата на чл. 25, ал. 2 от ГПК).

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260034/15.02.2021г., постановено по т.д. № 263 по описа за 2020г. на Окръжен съд-Варна, **в частите му**, с които Застрахователна компания „Лев Инс“ АД, ЕИК 121130788, гр. София е осъдено да заплати:

- на Е. Е. Н., ЕГН ***** от гр. Варна - **сумата от 45 000 лв.**, представляваща общия претендиран размер на дължимото обезщетение за обезвреда на претърпени от ищцата неимуществени вреди от смъртта на нейната сестра Н.Е.А., починала вследствие на ПТП, настъпило на 20.10.2015г. на автомагистрала 61 в Германия, км. 230, по вина на водача на товарен автомобил - седлови влекач модел DAF XF 460 FT, с ДК № CA7544XT, С.Б.А., обхванат от действието на валидна към момента на настъпване на застрахователното събитие застраховка „Гражданска отговорност“ по застрахователна полица №22114002628533, издадена от “Лев Инс“ АД, със срок на действие от 24.10.2014г. до 23.10.2015г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 14.11.2016г. до окончателното изплащане на задължението, на основание чл. 226 от КЗ (отм.) и чл. 86 от ЗЗД; и **сумата от 2 070 лв.**, представляваща сторени в първоинстанционното производство

съдебно-деловодни разноси на осн. чл. 78, ал. 1 от ГПК;

- на адв. З.Б. К. с адрес гр. София, ул. „Ивайло“ 28, ет. 4, ап. 7 **сумата от 1 827 лв.**, представляваща възнаграждение за предоставена на ищцата Е. Е. Н. безплатна правна помощ, на осн. чл. 38, ал. 2 от ЗАдв.

И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ предявения от Е. Е. Н., ЕГН ***** от гр. Варна, ул. „Народни будители“, № 11, вх. Б, ет. 4, ап. 22 против Застрахователна компания „Лев Инс“ АД, ЕИК 121130788, гр. София, бул. „Черни връх“, № 51Д иск за заплащане на сумата от 45 000 лв. (четиридесет и пет хиляди лева), представляваща общия претендиран размер на дължимото обезщетение за обезвреда на претърпени от ищцата неимуществени вреди от смъртта на нейната сестра Н.Е.А., починала вследствие на ПТП, настъпило на 20.10.2015г. на автомагистрала 61 в Германия, км. 230, по вина на водача на товарен автомобил - седлови влекач модел DAF XF 460 FT, с ДК № СА7544ХТ, С.Б.А., обхванат от действието на валидна към момента на настъпване на застрахователното събитие застраховка „Гражданска отговорност“ по застрахователна полица №22114002628533, издадена от “Лев Инс“АД, със срок на действие от 24.10.2014г. до 23.10.2015г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от 14.11.2016г. до окончателното изплащане на задължението, на основание чл. 226 от КЗ (отм.) и чл.86 от ЗЗД.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260034/15.02.2021г., постановено по т.д. № 263 по описа за 2020г. на Окръжен съд-Варна, в частта му, с която е отхвърлен като неоснователен предявения от Е.Е. Н., ЕГН ***** от гр. Варна, ул. „Народни будители“, № 11, вх. Б, ет. 4, ап. ** против Застрахователна компания „Лев Инс“ АД, ЕИК 121130788, гр. София, бул. „Черни връх“, № 51Д иск за заплащане на разликата над сумата от 45 000 лв. до 50 000 лв. като обезщетение на осн. чл. 226, ал. 1 от КЗ (отм.) за обезвреда на претърпени от ищцата неимуществени вреди от смъртта на нейната сестра Н.Е.А., починала вследствие на ПТП, настъпило на 20.10.2015г. на автомагистрала 61 в Германия, км. 230, по вина на водача на товарен автомобил - седлови влекач модел DAF XF 460 FT, с ДК № СА7544ХТ, С.Б.А., обхванат от действието на валидна към момента на настъпване на застрахователното събитие застраховка „Гражданска отговорност“ по застрахователна полица №22114002628533, издадена от “Лев Инс“АД, със срок на действие от 24.10.2014г. до 23.10.2015г.

ОСЪЖДА Е. Е. Н., ЕГН ***** от гр. Варна, ул. „Народни будители“, № 11, вх. Б, ет. 4, ап. ** да заплати на Застрахователна компания „Лев Инс“ АД, ЕИК 121130788, гр. София, бул. „Черни връх“, № 51Д сумата в размер на **540 (петстотин и четиридесет) лв.**, представляващи разноси за първата инстанция, на осн. чл. 78, ал. 3 от ГПК /разликата над присъдената сума от 60 лв. до дължимата сума от 600 лв./, както и сумата в размер на **1 000 (хиляда) лева**, представляващи разноси за въззивната инстанция в размер на 900 лв., заплатена държавна такса и сумата от 100 лв. – юрисконсултско възнаграждение, на осн. чл.

78, ал. 1 и ал. 8 от ГПК.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от съобщението до страните /чрез процесуалните им представители/, при наличието на предпоставките за допускане на касационното обжалване съобразно чл. 280, ал. 1 и ал. 2 от ГПК.

На осн. чл. 6а, ал. 4 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците, деловодителят да установи чрез телефонен разговор с процесуалните представители на страните дали същите желаят настоящото решение да им бъде връчено по електронен път на посочените от тях по делото електронни адреси и при задължението да потвърдят получаването му. При отказ, както и ако потвърждение не бъде извършено в тридневен срок от изпращане на съобщението, връчването да се извърши по обичия ред.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____